

Founga Na'e Ma'u ai 'e 'Emeli Lisiate ha "Me'a Ke Ne Lea 'Aki"

Ne kaka hake 'a 'Emeli Lisiate ki he tu'unga malanga fāsi'i 'i he Fakataha Fakafonua ki he Totonu 'a e Hou'eiki Fafiné ke Filí 'i he kolomu'a 'o 'Ameliká, Uāsingatoni, D.C. Na'á ne 'ilo ko e taha 'eni 'o e ngaahi a'usia mahu'inga taha 'i he'ene mo'uí. Ko e ta'u 1889 ia, pea na'e lahi 'aupito hono tālanga'i e ngaahi tefito 'o e totonu 'a e hou'eiki fafiné ke fili 'i 'Tutaá pea mo e mali tokolahí. Neongo ne manavasi'i 'a 'Emeli, ka na'á ne ongo'i mateuteu ke lea 'o fakafofonga'i hono koló, tu'unga ko e fefiné pea mo e tui fakalotú.

NGAAHI FAKAMATALÁ

1. Orson F. Whitney, *History of Utah* (1904), 4:605.
2. 'I he Orson F. Whitney, *History of Utah*, 4:605.
3. 'I he *At the Pulpit: 185 Years of Discourses by Latter-day Saint Women*, ed. Jennifer Reeder and Kate Holbrook (2017), xxii–xxiii.

Na'e pehē 'e ha ma'u'anga fakamatala 'e taha, "Ne 'i ai e manavasi'i 'e 'ikai lava 'e he finemui mei 'Tutá ke ongo atu 'ene lea ki he fu'u holo kotoa—ne 'ikai lava ia 'e he kau lea kehé—ka ki he'enu 'ohovalé mo e fiefiá, ne ongo hono le'o mahinó ki he tafa'aki mama'o taha 'o e fale, pea ko 'ene lea ko ha ikuna ne lava ke fakamo'oni'i."¹

Neongo 'oku 'ikai ha lekooti 'o e me'a ne lea 'aki 'e 'Emeli 'i he 'aho ko iá, ka na'e lipooti hake 'e ha faiongoongo 'e taha na'á ne lea 'i ha haafe houa nai. Na'á ne fakahoko ha "ako maau mo fakapoto" 'a ia na'á ne 'ohake ai e ngaahi mo'oni mo e ngaahi fakakaukau 'okú ne "veteki e loto fakamāú." Na'e hoko atu e tokotaha faiongoongo 'o pehē ne ma'u 'e he ngaahi lea 'a 'Emeli ha "laumālie angamalū" na'á ne fakamolū ha ngaahi loto lahi 'i he 'aho ko iá ki he vahefonua 'o 'Tutaá.²

Ka neongo ia, kuo 'ikai pōto'i lea ma'u pē 'a 'Emeli ia. Na'á ne manatu 'i hano 'oange 'e 'Ilisa R. Sinou, 'a ia ne hoko ko e Palesiteni Lahi 'o e Kau Fine'ofá he taimi ko iá, ha fale'i kiate ia: "Ko e fuofua taimi na'e kole mai ai 'a [Sisitā Sinou] ke u lea 'i ha fakataha'angá, ne 'ikai ke u lava, peá ne pehē mai, 'Sai pē ia, ka

'i he taimi 'e toe kole atu ai ke ke fakahoko ha leá, feinga pē ke 'i ai ha me'a ke ke lea 'aki.'"³

Na'e to'o 'e 'Emeli e fale'i ko 'eni ki hono lotó mo fakapapau'i te ne mateuteu ke lea 'i he taimi 'e fie ma'u ai ke ne fakahoko ha leá. Hangē ko 'Emeli Lisiate, kuo pau ke tau mateuteu 'i he taimi kotoa pē ke "fakaava [hotau] ngutú" (Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 60:2) 'o talaki e folofola 'a e 'Otuá.

TĀ FAKATĀPĀI 'E KATHLEEN PETERSON